

Lusitania

51°24'44.6"N 8°32'52.3"V

– Nest etter Titanic er Lusitania kanskje et av de mest gåtefulle og spennende skipvrakene i verden. Å få se Lusitania med egne øyne hadde lenge stått på ønskelisten, sier Vic Verlinden.

TIL TROSS FOR at den tyske ambassaden i USA rykket inn avisannonser i amerikanske aviser hvor de advarte folk mot å reise med RMS Lusitania, la det 240 meter lange linjeskipet ut fra New York den 1. mai 1915.

Stemningen ombord var ikke spesielt bekymret da kaptein W. J. Turner satte kursen mot Cork i Irland med 1 257 passasjerer og et mannskap på 702, selv om første verdenskrig raste i skyttergravene Europa. Den allmenne oppfatningen var at de tyske ubåtene ikke ville våge å torpedere et skip med amerikanere ombord.

Passasjerene på første klasse nød den luksuriøse overfarten ombord på

det vakre skipet. En av dem var Sir Hugh Lane, som var direktør for nasjonalgalleriet i Irland. Han hadde med seg malerier til en verdi av 60 millioner dollar på reisen, og blant de uerstattelige kunstverkene var bilder av Monet og Rubens. De var rullet sammen i blyrør for beskyttelse.

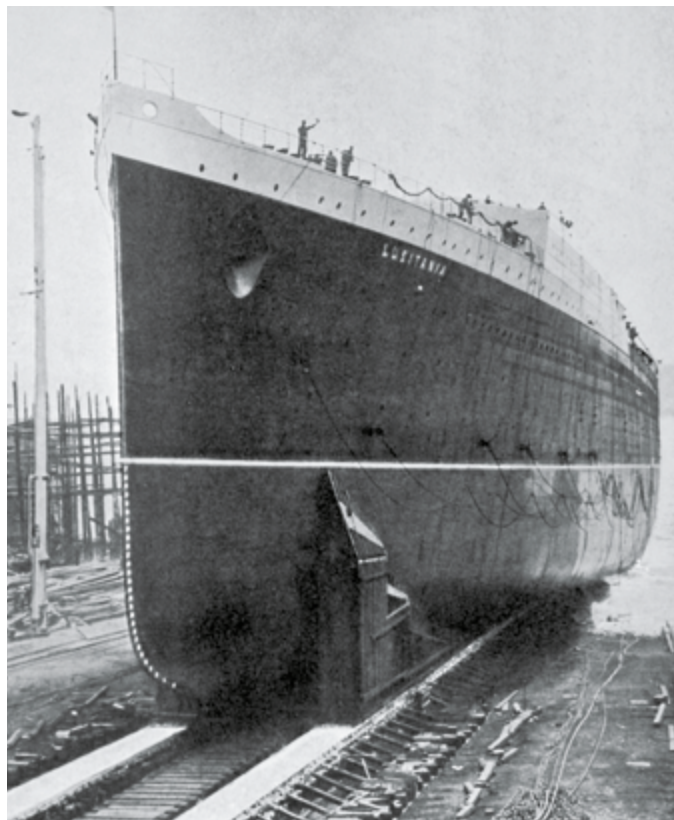
RAPPORTER OM UBÅT

Da Lusitania nærmet seg kysten av Irland etter en problemfri reise ble det rapportert at det var en tysk ubåt i farvannet, og kaptein Turner beordret umiddelbart utkikken doblet. En uke tidligere hadde tre skip blitt torpedert i det samme området og kapteinen

ville ikke ta noen unødig risiko. Den første advarselen kom den 5. mai, men også de to påfølgende dagene ble det rapportert om ubåter.

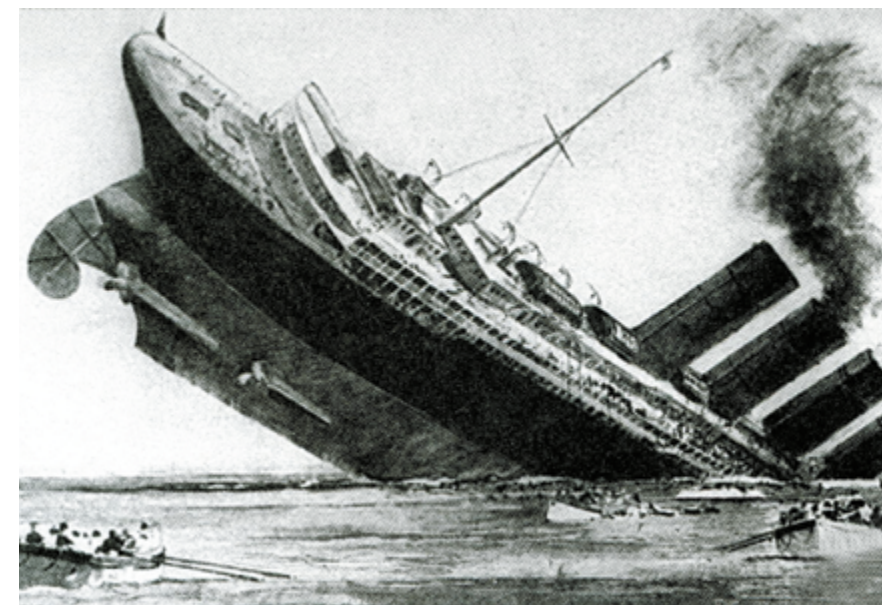
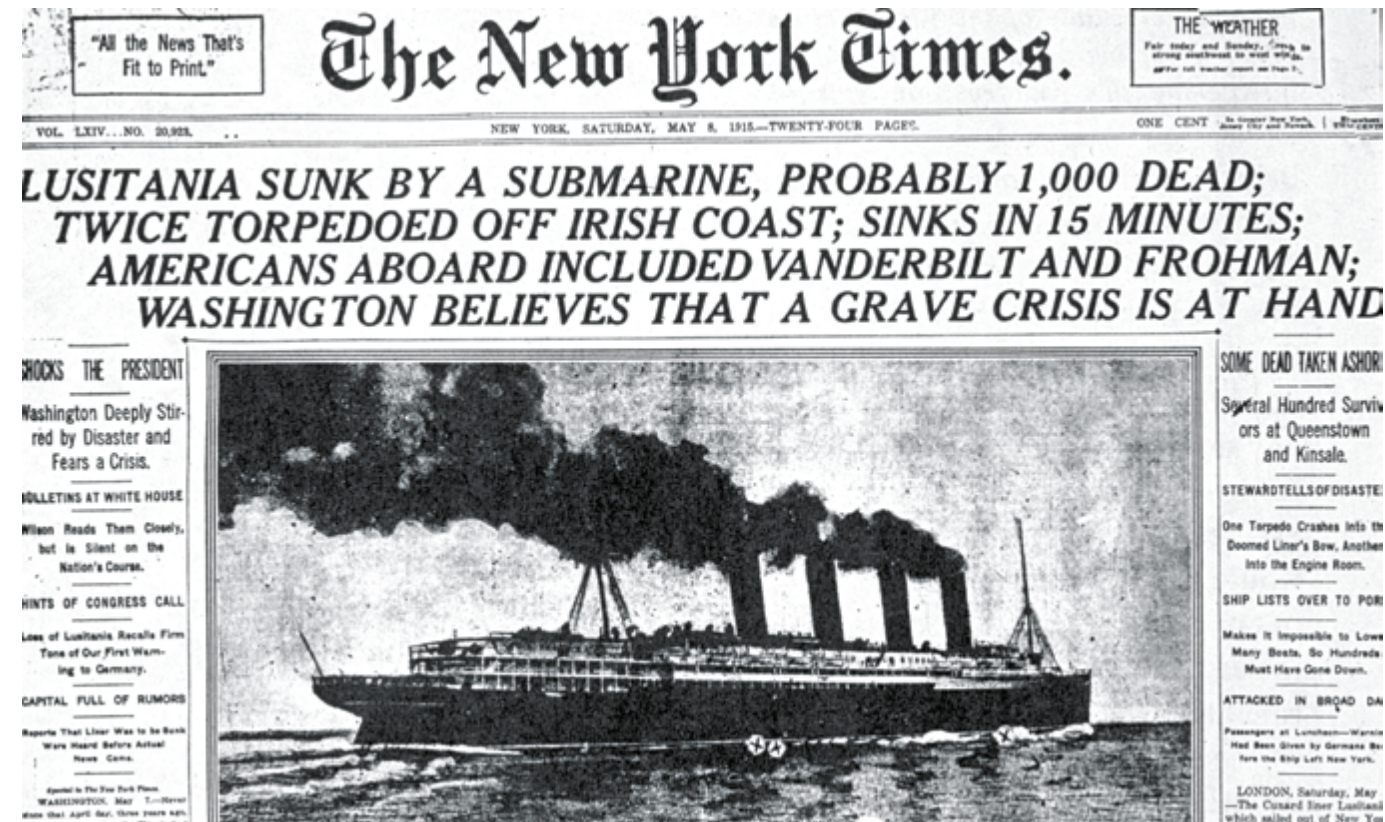
TORPEDERINGEN

Klokken kvart over to på ettermiddagen den 7. mai ble Lusitania rammet av en torpedo mellom baugen og den første skorsteinen. Skipet befant seg da ti sjømil sør for Old Head of Kinsale i Irland. Like etter torpedotreffet fulgte en kraftig eksplosjon som førte til store ødeleggelser i maskinrommet. Skipet fikk kraftig slagside, noe som gjorde det vanskelig å låre livbåtene.

Den tyske ubåten U-20 under kommando av kapitänleutnant Schwieger avfyrte én torpedo mot Lusitania. Det var nok til å utløse katastrofen.

Klokken 26 minutter over to, bare et snaut kvarter senere, sank Lusitania og 1 198 mennesker druknet. Blant ofrene var det 94 barn og 128 amerikanske statsborgere, og myndighetene var rasende. Tyskerne på sin side hevdet at Lusitania hadde fraktet ammunisjon og krigsmateriell og derfor var et legitimt mål. Den enslige torpedoen som senket Lusitania ble avfyrte av den tyske ubåten U-20 under kommando av kapitänleutnant Schwieger, noe han bekreftet i sin rapport. Torpederingen var sterkt medvirkende til at USA senere ble med i første verdenskrig og bidro til Tysklands nederlag. I ettertid ble det diskutert om den andre

eksplosjonen faktisk inntraff eller ikke. Tyskerne mente eksplosjonen skyldtes at det var ammunisjon i lasten, mens amerikanerne og britene benektet dette på det sterkeste. Først i 1982 innrømmet det britiske utenriksdepartementet at Lusitania faktisk hadde ammunisjon i lasten.

DEN FØRSTE EKSPEDISJONEN

Jeg hadde prøvd å få dykke på vraket av Lusitania i flere år, men hadde hatt vanskeligheter med å samle gruppe dykkere som kunne delta på en slik ekspedisjon. I 2017 fikk jeg høre at

Peter McCamley holdt på å sette sammen et team for et prosjekt som skulle strekke seg over flere år. I løpet av prosjektet var det blant annet planer om å fotografere vraket i 3D.

Jeg sendte en epost til Peter og han tilbød meg å få bli med for å hjelpe til på båten. Dessverre kunne jeg ikke dykke fordi jeg ikke stod på listen over de som hadde tillatelse, noe som kreves av irske myndigheter og den amerikanske eieren Gregg Bemis (som dessverre døde 21. mai 2020).

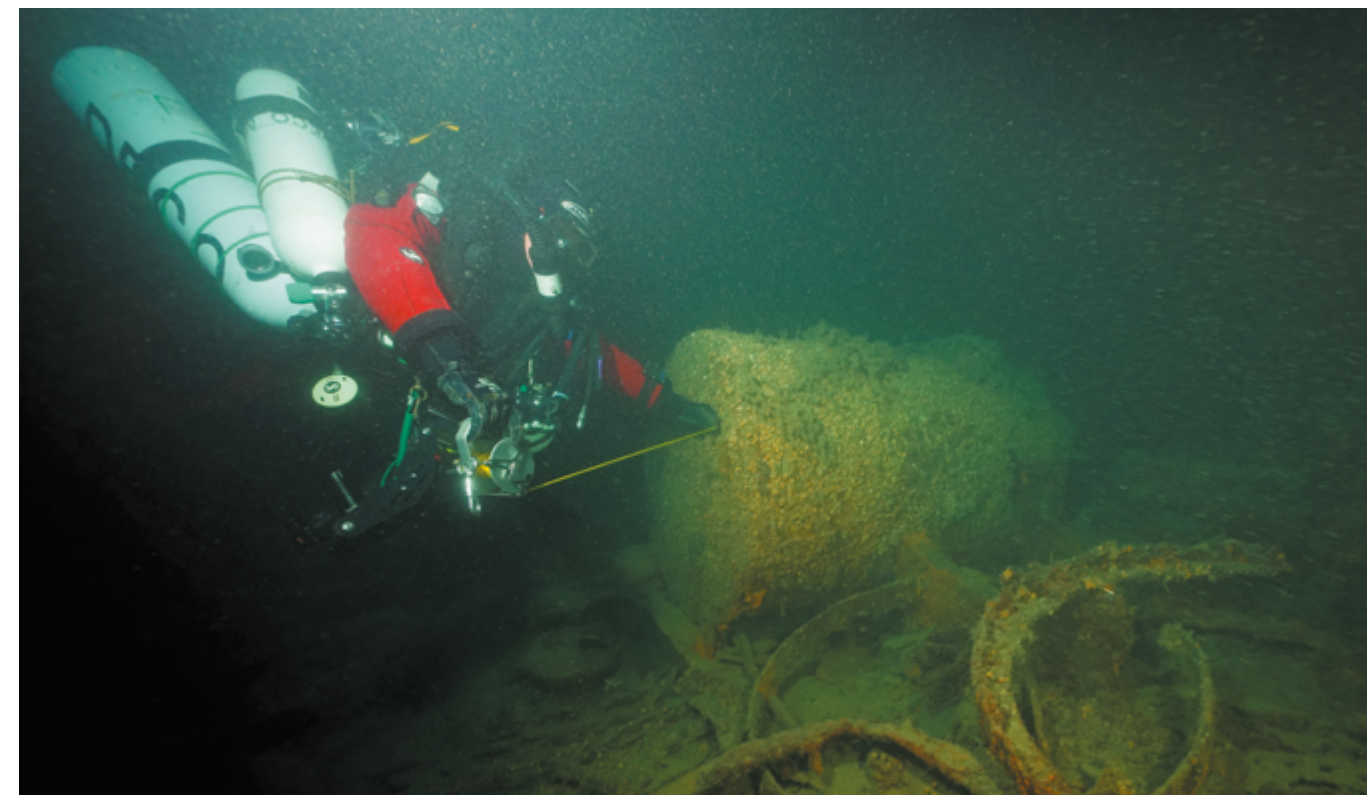
Selv uten å dykke ville jeg definitivt være med på dette unike prosjektet,

og I slutten av juli satte jeg kursen mot Irland med godt humør. Planen var å ta ferge til Roslare i Irland fra Cherbourg i Frankrike. Hjemmefra var det omkring 650 kilometer til fergen, og jeg var nesten fremme da jeg bestemte meg for å ta en kaffepause.

Da jeg svingte av motorveien hørte jeg et høyt smell, og ble møtt av olje som rant ut på bakken da jeg stoppet for å undersøke hva som hadde skjedd. Jeg hadde truffet noe, bilen var ubrukelig og det var umulig å nå fergen i tide. Ekspedisjonen gikk i vasken for min del, og jeg var knust.

Sikten på denne delen av vraket var minst åtte meter – eksepsjonelt bra til å være på Lusitania.

DEN ANDRE EKSPEDISJONEN

I løpet av vinteren 2017/18 satte Peter McCamley sammen et nytt team, og denne gangen fikk jeg være med som dykker, ikke bare hjelpemann. Jeg forberedte reisen grundig og sørget for at jeg var i form både fysisk og mentalt, og at utstyret var i tipp topp stand. Denne gangen gikk bil- og fergeturen uten problemer. Jeg lastet utstyret ombord i dykkebåten, som hadde blitt utstyrt med en heis for å hente dykkerne opp av vannet. Været var bra, med svak vind og sol.

AVBRUTT FØRSTEDYKK

Den 24. september var det endelig tid for at jeg skulle få gjøre mitt første dykk på Lusitania. Det første paret som gikk i vannet var Dave Gration og Kari Hyttinen. De skulle fortsette med 3D-fotografering av baugen på vraket,

som de hadde påbegynt året i forveien. Jeg var i par nummer to, sammen med britten Steve Saunders. Under nedstigningen møtte vi det første paret, som allerede var på vei opp. De signaliserte til oss at dreggen og bunntauet ikke hadde truffet vraket, og vi måtte returnere til overflaten. Jeg var på omtrent 70 meters dyp da vi fikk den nedslående beskjeden. Skuffelsen var stor – og det ble ikke bedre av at dårlig vær forhindret dykking de neste dagene. Først etter fem dager bedret det seg og vi kunne gjøre et nytt forsøk.

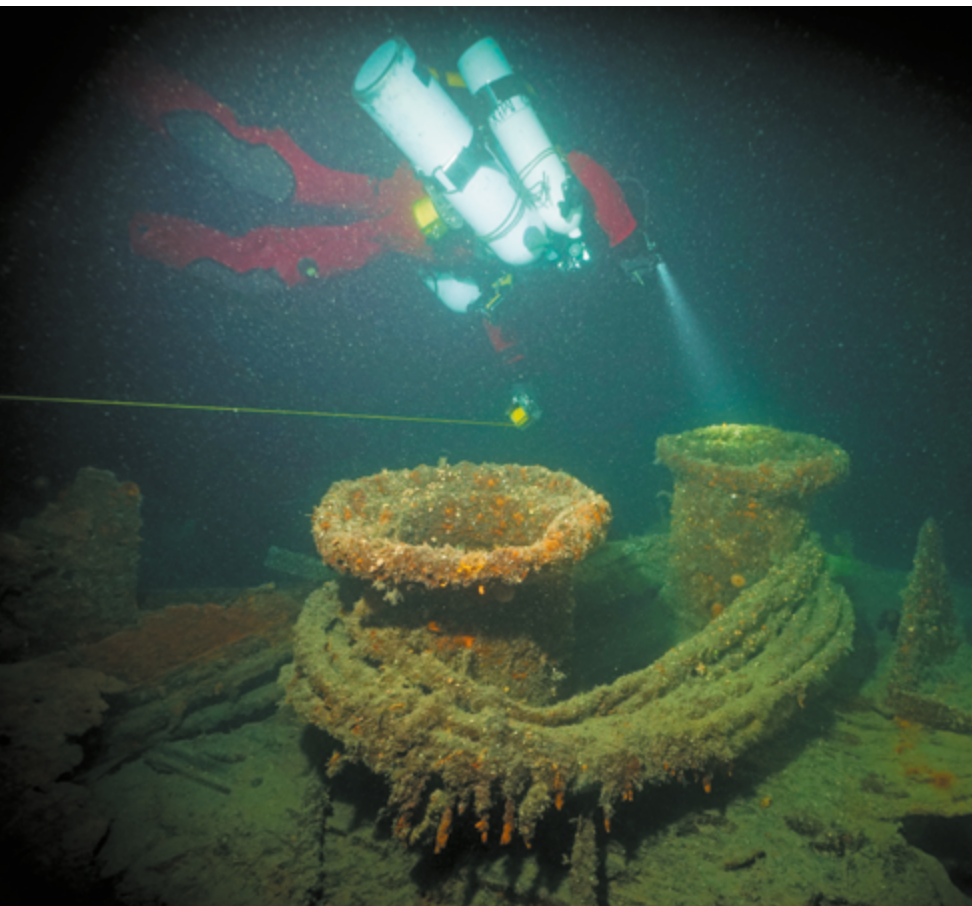
ENDELIG FIKK JEG SE LUSITANIA

Ankeret ble flyttet og en kort stund senere sank jeg ned mot det gigantiske vraket. Jeg hadde gledet meg til dette øyeblikket, og hadde jobbet for å få det til å skje i mange år –

endelig skulle jeg få se Lusitania med egne øyne. Sikten på bunnen var knapt fem meter, og vraket var dekket av mengder med gamle garn. Likevel var jeg fornøyd, jeg var fremme.

Jeg bestemte meg for å ikke svømme for langt bort fra dreggen, som lå like foran broen på vraket. Det var vanskelig å orientere seg – sikten var dårlig og vraket var enormt. Jeg så en av davitene til livbåtene ved rekka, og en rad runde hull langs siden. Jeg bestemte meg for å følge dem, for her var det færre garn å sette seg fast i.

Da jeg fulgte skipssiden kom jeg plutselig frem til en av de store dørene hvor passasjerene steg ombord. På veien så jeg flere store, runde ventiler av bronse. Det var ingen overraskelse, for et linjeskip på Lusitanias størrelse har hundrevis av slike. Vraket bar preg av sine 105 år på

havets bunn, og jeg kunne se hvordan sterk strøm, saltvann og ikke minst tidens tann hadde brutt ned overbygningen, dekket og skipssidene. Etter 20 minutter var det tid for å starte oppstigningen, og jeg hadde en lang dekompresjon foran meg.

Neste dag dykket jeg på akterdelen av vraket, men fikk bare utforsket et begrenset område fordi jeg ikke ville ta for stor risiko.

DEN TREDJE EKSPEDISJONEN

Sommeren 2019 vendte jeg tilbake til Irland for å dykke på Lusitania for andre gang. Jeg hadde forberedt meg grundig og hadde med meg min faste dykkekompis gjennom mange år, Karl van der Auwera. I begynnelsen av ekspedisjonen var ikke værgudene på vår side, og vi måtte vente i fem lange dager før vi kunne prøve et dykk.

Bunntauet ledet oss som året før rett ned på broen på gigantskipet, og da vi kom ned merket jeg at sikten var betydelig bedre enn året i forveien. Karl la ut line slik at vi lett kunne finne tilbake til bunntauet. Dette gav oss trygghet til å utforske vraket i fred og ro, og bedre aksjonsradius slik at vi fikk sett mer. Ved bunntauet så vi flere firkantede vinduer som tilhørte

lugarene på første klasse. Vi så også flere vanntanker som stod på dekket, og ikke langt unna fant vi to dusjer og en bit mosaikkgulv som hadde tilhørt et av badene. Når vi svømte mot baugen så vi at vraket er gjennomhullet av små og store åpninger. Forut fant vi den digre ankervinsjen og ankerkjettingene, og vi så to pullerter som fortsatt hadde trosser rundt seg. Deler av tredekket ved baugen var fortsatt intakt.

Sikten på denne delen av vraket var minst åtte meter, som er eksepsjonelt bra på Lusitania. I løpet av de følgende dagene gjorde vi flere dykk, og det ble tatt tusenvis av bilder.

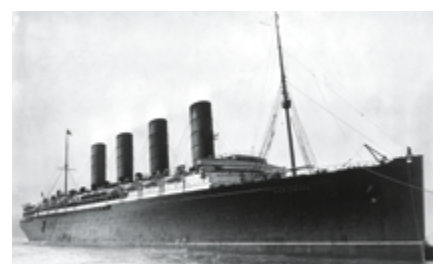
NY TUR TIL NESTE ÅR

Etter fire dager med dykking til 90 meter kjente jeg at det begynte å holde og at jeg trengte en pause. Det var viktig å nyte opplevelsene også – å få være med på dette eventyret var en fantastisk opplevelse.

Vi håper å komme tilbake i 2021 for å utforske flere deler av vraket. En av planene er å ta hente opp flere gjenstander. Dette vil bli gjort på en ordentlig måte, og gjenstandene skal stilles ut på et nytt museum som skal bygges i Kinsale. ■

FAKTA – RMS LUSITANIA

Forlisdato Torpedert 7. mai 1915

Dim. 239,9 x 26,5 x 18,3 meter, 31 550 BRT

Byggeår 1906, John Brown & Co, Skottland

Maskin 4 dampmaskiner, 25 dampkjeler

Kapasitet 2 198 passasjerer, 850 mannskap

Rederi Cunard Line, Liverpool

Posisjon 51° 24' 44.6" N 8° 32' 52.3" V

Skjebne Lusitania ble senket av en torpedo fra den tyske ubåten U-20, og 1 198 mennesker mistet livet. Vraket ligger på 90 meters dyp ca. 18 kilometer utenfor den irske sydkysten. Man må ha tillatelse fra irske myndigheter for å kunne gjøre dette svært avanserte og dype dykket.

ProdykkOslo - Alt på ett sted!

- Kurs hele året – Alle nivåer
- Trygge og gode kursforhold med alt på ett sted
- Butikk/Nettbutikk
- Utstyrsutleie (halv pris tirsdager)
- Flere vrak rett utenfor brygga
- Stor parkeringsplass

VELKOMMEN TIL OSS! KAFFEN ER ALLTID KLAR

Åpningstider: Mån-Stengt, Tirs. 13-21, Ons-Fre. 15-18, Lør-Søn. 10-17
Besøksadresse: Sjøstadvn 27, Nesodden – post@prodykkoslo.no
Tlf. 66 96 01 04 – www.prodykkoslo.no

KLÆR OG BØKER HOS NDF

I Norges Dykkeforbunds nettbutikk finner du klær og andre effekter, bøker og brosjyrer. Du kan også bestille duplikat av dine sertifikater.

Se utvalget og bestill på www.ndf.no!

Hoodie
249,-

T-shirt
199,-

Norges Dykkeforbund, Ullevål Stadion, 0840 Oslo, www.ndf.no
Medlem i CMAS World Underwater Federation, www.cmas.org